

การศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก

ถนอมนวล เดชากันวงศ์^{1*}

The study on plastwood printmaking

Thanornmaun Dechakaneewong^{1*}

^{1*} คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

^{1*} Faculty of Architecture ,King Mongkut Institute of Technology Langkrabang

* Corresponding author. E-mail address : pomthanorn@gmail.com

received July 23 , 2019 revised October 18 ,2019 accepted November 18,2019

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) เน้นการถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก กระบวนการเทคนิคพัฒนาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์อย่างมีอัตลักษณ์ เป็นข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจขอบเขตของโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ศิลปินที่มีความเชี่ยวชาญ ทดลองเปรียบเทียบภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) และภาพพิมพ์ (Linocut) เพื่อนำมาสู่การพัฒนาในภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) ผลการวิจัยพบว่าการใช้วัสดุแม่พิมพ์แผ่นพลาสติก (Plastwood) กระบวนการวิจัยสามารถให้ผลลัพธ์ในการสร้างสรรค์ภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) สามารถเลือกใช้ได้ทั้งแผ่นขึ้นอยู่กับการใช้ซึ่งมีความต่างในเรื่องของ ความแข็งและอ่อนของหน้าแม่พิมพ์ สามารถรองรับเทคนิคในการสร้างพื้นผิว รูปทรง จากการใช้เครื่องมือแกะไม้ (Woodcut) ได้ดี และเครื่องมือเจาะมอเตอร์ได้ดี มีความคงทนต่อวัสดุเครื่องมือการขุดขีดต่าง ๆ ได้ดี เพื่อสร้างร่องรอยให้เหมือนภาพร่างได้จึงทำให้การใช้แม่พิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) สามารถใช้และตอบสนองกระบวนการภาพพิมพ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการวิจัยศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึง เทคนิควิธีการ กระบวนการในการสร้างสรรค์เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดสู่ศิลปะภาพพิมพ์ ซึ่งภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) เป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาต่อยอดสู่ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลในผลงานภาพพิมพ์ต่อไปแก่ผู้ศึกษาศิลปะภาพพิมพ์และบุคคลที่สนใจ

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์ พลาสติก ศิลปะภาพพิมพ์

ABSTRACT

The objectives of study on plastwood is aimed to show the process of printmaking art on plastwood including its uniqueness printmaking technical process development to a wider audience. Data were collected through literature review, interview with expert artists and experiment on the comparison between woodcut printmaking and linocut printmaking, in order to develop printmaking on plastwood technique. The results showed that the plastwood material can be used for printmaking. Plastwood can be used depending on requirements of hard or soft mold's surface. The technique of forming surface using woodcut a drilled motor equipment can also be done on plastwood. Since plastwood quality is endurance, traced plastwood is suitable to be used effectively for printmaking mold in printmaking process. From this study the process and technique of plastwood Printmaking shows that plastwood is one of the suitable choices for printmaking for artists and people with interests in print making.

Keyword : Creation, Plastwood, Printmaking

บทนำ

ศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) เป็นเทคนิคที่มีความเก่าแก่นับตั้งแต่ ในพุทธศตวรรษที่ 20 ในต่างประเทศนิยมเป็นอันมาก ถ่ายทอดมาจนปัจจุบันเป็นกรรมวิธีภาพพิมพ์ จากส่วนนูน (Relief Process) ของแม่พิมพ์ เป็นการพิมพ์ที่ไม่ค่อยมีขั้นตอนซับซ้อนยุ่งยากนัก โดยใช้หลักการกลับภาพให้ได้แม่พิมพ์ในลักษณะของรูปที่ต้องการ ต้องอาศัยเครื่องมือแกะไม้ที่มีความพิเศษในการคัดไม้ ชนิดของแผ่นไม้มีผลในการแกะ รวมถึงหมึกพิมพ์ที่มีคุณภาพสูงในการพิมพ์ ประกอบกับเทคนิคและฝีมือการแกะไม้ ส่งผลต่องานศิลปะภาพพิมพ์เช่นกัน ในต่างประเทศไม้หาได้ง่าย และเนื้อไม้มีคุณภาพดี เนื้อไม้มีความสมบูรณ์มีลวดลายเนื้อไม้จากธรรมชาติ สร้างสรรค์ได้สวยงามอย่างลงตัว ในพื้นผิวที่นำมาใช้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน กลายเป็นไม้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะทางเทคนิค ในสายงานศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ ในต่างประเทศจะนิยมใช้ไม้ ไม้แพร์ (European) ไม้โรส (Rosewood) ไม้สน (Southern) ไม้เมเปิ้ล (European Maple) และไม้บีช (European beach) เป็นต้น

ศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut) ประเทศไทยมักนิยมใช้ไม้สน ในการแกะ เนื่องจากหาได้ง่าย และราคาไม่แพง ไม้สนเป็นไม้เนื้อนิ่ม จึงสามารถแกะได้ง่าย และไม้อัด (Masonite) เป็นกระดาษอัด สามารถนำมาใช้แกะได้ เช่นกัน การแกะที่ใช้ไม้อัดเส้นคมกว่ากระดาษอัด ด้วยพื้นผิวเนื้ออ่อนมีความเรียบมาก ของหน้าแผ่นไม้อัดจึงต้องอาศัยการสร้างลายผิวบนแม่พิมพ์ขึ้นเอง

- ไม้อัด มีความจำกัดในขนาดใหญ่ ถ้าศิลปินต้องการพิมพ์จึงจัดหาวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับไม้ จึงมีการนำไม้อัด (Masonite) มาทดลองทำแม่พิมพ์

- ไม้ฉำฉา มีคุณสมบัติหน้าไม้มีขนาดหน้าแคบ และเนื้อไม้แข็ง ถ้าศิลปินใช้ควรนำไปแช่น้ำให้เนื้อไม้มีความนิ่มลง ไม้ฉำฉามีลายไม้ที่สวยงาม (ประหยัด พงษ์ดำ, 2530)

ศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ในยุคหลัง มีการคิดค้นนำวัสดุที่มีความใกล้เคียงแผ่นไม้ มาเป็นแผ่นแม่พิมพ์ อาทิเช่น แผ่นกระเบื้องยาง แผ่นผ้าใยบัวพื้น ยางลบซึ่งเป็นวัสดุ ที่มีความจำกัดในการใช้งาน ทั้งเรื่องของขนาดและความหนาของแผ่นยาง แผ่นยางไม่มีความทนทานจึงได้นำวัสดุสังเคราะห์ใช้ในอุตสาหกรรมแผ่นพลาสติก (Plastwood) ที่มีคุณสมบัติเป็นแผ่นเรียบ อเนกประสงค์ ขนาดหน้ากว้าง 1.20 เมตร สามารถผลิตได้ความยาวสูงสุด 6 เมตร ความหนาตั้งแต่ 1 มิลลิเมตร ถึง 25 มิลลิเมตร เป็นผลิตภัณฑ์พลาสติก (Plastwood) คือแผ่นพีวีซีแข็ง (Rigid PVC Foam Sheet) ที่ผลิตขึ้นจาก Poly Vinyl Chloride (PVC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาทดแทนการใช้ไม้ธรรมชาติ แผ่นพลาสติก (Plastwood) มีขนาดมาตรฐานที่ 122x244 cm แต่ความยาวสามารถผลิตได้ถึง 600 cm โดยปราศจากรอยต่อ คือ PVC เป็นพลาสติกชนิดหนึ่งซึ่ง สังเคราะห์ขึ้น ที่ไม่มีการเติมสารเพิ่มความนิ่ม (Plasticizers) โดยในส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ ความแข็งแรงทนทานต่อแสงแดดที่มีคุณภาพสูง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำมาใช้แทนการใช้ไม้ธรรมชาติ ที่หาได้ยาก และมีราคาแพง และในการใช้เทคนิคการแกะ จะต้องใช้เวลาการทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เป็นการพัฒนาทักษะในการแกะ รวมถึงต้องทำให้ก่อเกิดความชำนาญ ในการใช้เครื่องมือแต่ละชนิด เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่เป็นอัตลักษณ์ ของตนเอง ดังนั้นหากใช้ไม้จริงตามธรรมชาติ จะเสียค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก จึงได้นำแผ่นพลาสติก (Plastwood) วัสดุที่สามารถใช้งานได้เหมือนเนื้อไม้ มีราคาถูกกว่า และหาซื้อได้ง่ายมาใช้ทดแทน ในการใช้แผ่นพลาสติก (Plastwood) ในงานภาพพิมพ์มีหลากหลายรูปแบบในการสร้างสรรค์ มีความพิเศษในการเลือกใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ของศิลปิน จึงนำมาสู่งานวิจัยการศึกษา แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) เพื่อเป็นแนวทางในสถาบันศึกษาต่างๆ ที่การเรียนการสอนเกี่ยวกับกระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด การศึกษาการพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) ใช้ในการศึกษาหรืออีกทั้งผู้ที่มีความสนใจ ให้เห็นถึงแง่มุมต่างๆ ในการหาวัสดุทดแทนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางศิลปะภาพพิมพ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood)
2. เพื่อนำกระบวนการเทคนิคพัฒนาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์อย่างมี อัตลักษณ์ บ่งบอกความเฉพาะตัว
3. เพื่อทำสื่อในการสอนรายวิชาภาพพิมพ์และเป็นข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) สำหรับการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและทดลอง เพื่อใช้สอดคล้องกับการเรียนการสอนและการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) ในปัจจุบันประกอบด้วย

ภาค 1 ประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการทดแทนคุณสมบัติของแผ่นพลาสติก (Plastwood) ในงานภาพพิมพ์

ภาค 2 ประกอบด้วยการสรุปข้อมูลงานวิจัยเป็นรูปเล่มและผลิตสื่อการสอนเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

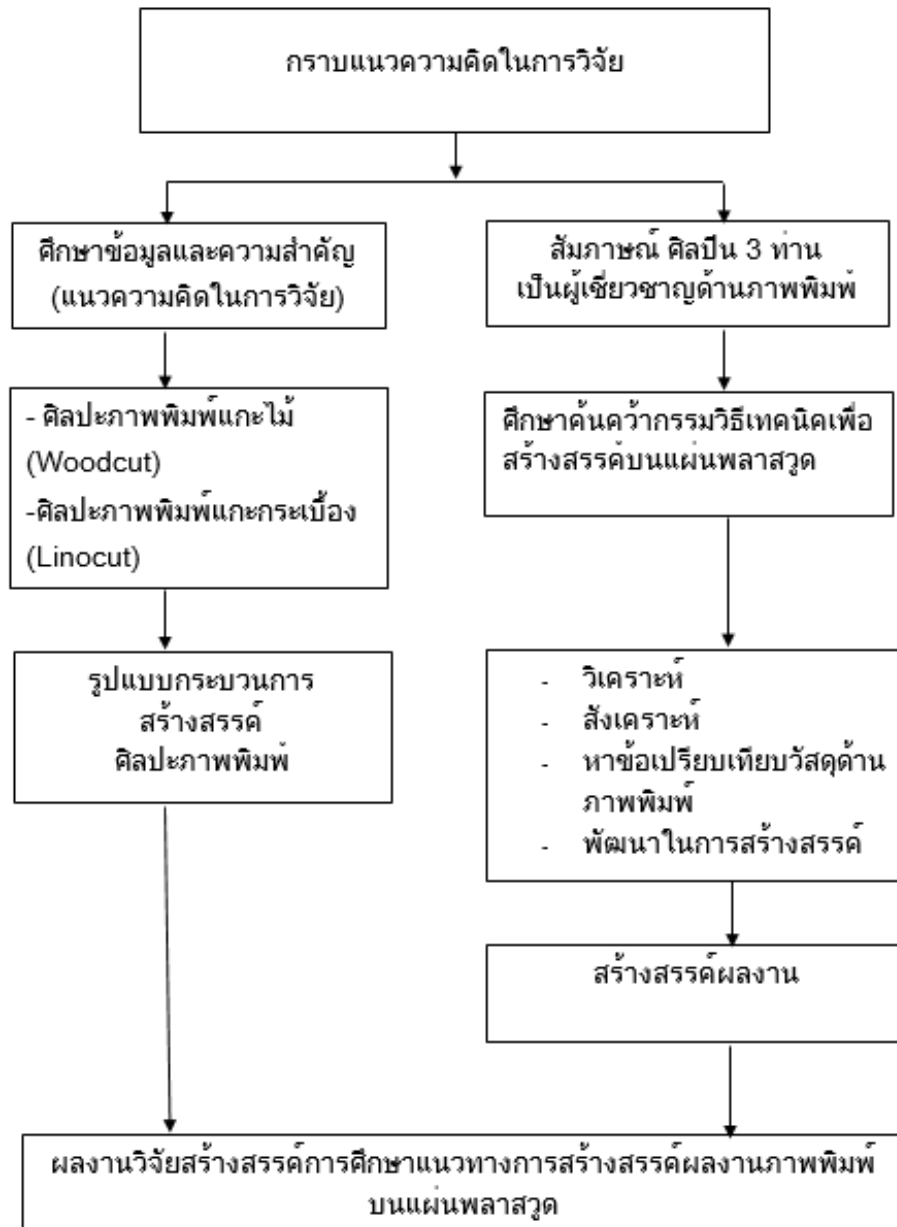
1. ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สัมภาษณ์ศิลปิน 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านศิลปะภาพพิมพ์
3. วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และลงมือสร้างแบบร่างรวมไปถึงการแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติงาน
4. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์นำไปสู่การเผยแพร่

สมมติฐานงานวิจัย

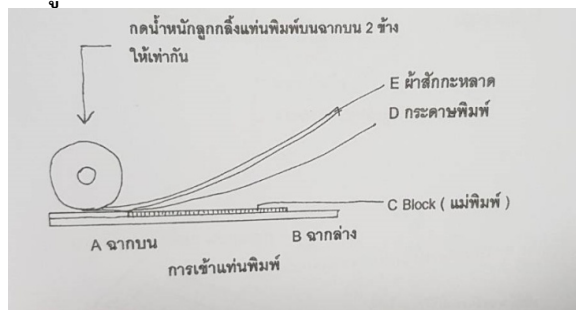
1. ได้ทราบเกี่ยวกับกระบวนการ และวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานภาพพิมพ์
2. ได้ทราบถึงคุณสมบัติและทดลองใช้วัสดุทดแทนแผ่นพลาสติก (Plastwood) ในงานภาพพิมพ์

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลสนับสนุนแนวคิดในงานวิจัยในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์
2. ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์
3. ศึกษาวิเคราะห์คุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานภาพพิมพ์
4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และอภิปรายผลงานวิจัย
5. สรุปผลการดำเนินงานวิจัย

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้

ภาพ 1 การเข้าแท่นพิมพ์

ภาพ 2 Paul Gauguin Auti Pape. Woodcut

(Collection Museum of Modern Art)

การพิมพ์เทคนิควิธีการแกะไม้เป็นกระบวนการพิมพ์จากส่วนที่มีความรู้ฐาน (Relief Process) ของแม่พิมพ์ มีอยู่ทั่วไป อันจะเห็นได้จากการพิมพ์ตรายางของราชการตราประทับต่าง ๆ และการพิมพ์ลายนิ้วมือ เพราะมีส่วนของความนูนที่ติดหมึกพิมพ์ได้ ส่วนร่องจะไม่ติดหมึก กรรมวิธีการพิมพ์ส่วนนูน คือ การสร้างแม่พิมพ์ด้วยการใช้วัสดุที่มีความแข็งและการกด คัดเนื้อไม้ ออกจากแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดร่องลึก เมื่อกลิ้งหมึกพิมพ์ไปบนแม่พิมพ์ที่ไม่ถูกแกะ หรืออาจเป็นส่วนที่ถูกแกะสิ่งอื่นเพิ่มขึ้นมาสูงกว่าระดับผิวเดิมของแม่พิมพ์ หมึกก็จะติดในส่วน ที่นูนเท่านั้น ในการทำเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ต้องคำนึง การกลับภาพต้นแบบกลับ จากทางซ้ายเป็นขวา และจากขวาเป็นซ้ายหากต้องได้ภาพตามต้นแบบ ภาพร่างจริง (ประหยัด พงษ์ดำ, 2536) การกำหนด คำอธิบาย เฉพาะส่วนบุคคล ของศิลปินภาพพิมพ์แกะไม้ได้นัยความหมายและความเข้าใจในหลักการของภาพพิมพ์ไม่ได้ อย่าง ตัดนี้ นาย ราล์ฟ เมเยอร์ ได้ให้คำนิยาม ความหมายของศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ไว้ว่า เป็นภาพที่เกิดจาก “ภาพพิมพ์เทคนิคชนิด หนึ่งพิมพ์จากส่วนนูนของแม่พิมพ์ โดยต้องแกะผิวแม่พิมพ์บนแผ่นไม้ด้วยเครื่องมือแกะไม้ชนิดพิเศษ” ขั้นตอนการสร้างผลงาน เริ่มจากการคิดลาย จากนั้นจึงวาดลวดลายลงบนไม้ที่จะนำมาใช้พิมพ์ และแกะเอาเส้นที่เป็นสีขาว หรือในจุดที่ไม่ต้องการให้เกิด ลายออก

อัสนีย์ ชูอรุณ ได้กล่าวถึง การพิมพ์เทคนิคแกะไม้ไว้ว่า การพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้เป็นกรรมวิธีการพิมพ์อย่าง ง่าย ๆ ธรรมดาๆ เขาไม่จำเป็นต้องใช้แรงกดมากนัก ถึงจะมีเครื่องพิมพ์สำหรับใช้การทำภาพพิมพ์เทคนิคแกะไม้ แต่การพิมพ์เพียง ไปด้วยข้อไม้ ก็สามารถสร้างภาพพิมพ์ที่ดีได้เช่นกัน

ประหยัด พงษ์ดำ ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะทั่วไปของภาพพิมพ์เทคนิคแกะไม้ไว้ว่า กรรมวิธี เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้เป็น กรรมวิธีการพิมพ์จากส่วนนูนของแม่พิมพ์ซึ่งมีกรรมวิธีที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อนและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก สรุปกรรมวิธีการ พิมพ์ผิวไม้ คือ การสร้างแม่พิมพ์ด้วยวัสดุแข็งให้มีหน้าแม่พิมพ์มีระดับไม่เท่ากันส่วนนูนอาจจะเป็นส่วนผิวของแม่พิมพ์ที่ได้ถูก แกะหรืออาจเป็นส่วนที่แกะเพิ่มขึ้นมาสูงกว่าระดับผิวเดิม เมื่อกลิ้งหมึกพิมพ์ลงบนแม่พิมพ์หมึกพิมพ์จะติดเฉพาะส่วนนูนของ แม่พิมพ์เท่านั้น

สรุปได้ว่า ศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ ใช้หลักการการกดประทับโดยอาศัยหลักการของการนูนของแม่พิมพ์ มีการสร้าง แม่พิมพ์ที่ไม่ซับซ้อน สามารถพิมพ์ซ้ำได้โดยวิธีการทางเทคนิคโดยการประทับ ไปด้วยเครื่องมือ ข้อ หรือ บาเร้ง ลงบนผ้าหรือ กระดาษ ซึ่งประวัติศาสตร์การพิมพ์ถูกพัฒนามาจากประเทศจีน เกิดขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 7 ภาพที่พิมพ์อยู่กับแม่พิมพ์ที่พิสูจน์ได้ ว่าเป็นการพิมพ์ภาพแรก คือ งานพิมพ์บทสวดทางพระพุทธศาสนา จากนั้นก็ได้มีการใช้แม่พิมพ์ขึ้นมาในประเทศญี่ปุ่น และถูก เผยแพร่ไปในอีกหลายประเทศทั่วโลก

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์ Linocut

3 Gertrude Hermes The Goat. Linocut

ภาพ 4 Pablo Picasso Bacchanale
Hibou. Linocut

Linocut เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ที่ใช้ตัวบล็อกแม่พิมพ์ที่มาจากเสื่อน้ำมัน ผลงานศิลปินที่สร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ด้วยเทคนิค Linocut ดังนี้ Pablo Picasso, Gertrude Hermes

สรุปภาพพิมพ์ Linocut เป็นการนำวัสดุตกแต่งบ้านมาปรับใช้ในการทำงานภาพพิมพ์และต่อมาได้พัฒนาวัสดุที่มีความเฉพาะทางเกิดเป็นแผ่นยางลบ ผสมผสานในการทำงานแต่ก็ใช้หลักการของการพิมพ์บนของผิวบล็อกแม่พิมพ์ กดประทับในการพิมพ์บนกระดาษหรือผ้าเช่นเดียวกับภาพพิมพ์แกะไม้

การสัมภาษณ์ศิลปิน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาพพิมพ์

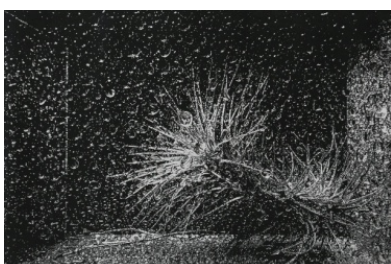
ภาพ 5 Nature 4/2008
Linocut

ศาสตราจารย์ เดชา วราชนู เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะภาพพิมพ์และสื่อผสม
ผลการสัมภาษณ์ : อาจารย์ เดชา สร้างสรรค์ผลงานนำแรงบันดาลใจที่ต้องการค้นคว้าทดลอง ทางด้านเทคนิคและการนำทัศนธาตุมาจัดวางองค์ประกอบศิลป์ แนวความคิดที่มีลักษณะเป็นเชิงนามธรรม แสดงออกของรูปทรงทางด้านศิลปะ ผลงานแกะไม้ในช่วงแรก อาจารย์เดชา ใช้แผ่นเมโซไนท์ ซึ่งมีลักษณะหน้าเพลทเคลือบด้วยแลคเกอร์ ทำให้แผ่นไม้ไม่ยุ่ย ไม่เป็นขุย หน้าเพลทมีความมันรับหมึกได้ดี และช่วงหลังทำ Linocut ด้วยเพลทพลาสติกทดแทนไม้อัด มีลักษณะเนื้อนิ่มกว่าแบบเมโซไนท์ สามารถตัดได้ง่ายกว่า ทนการพิมพ์ซ้ำมากไม่ตีเวลาพิมพ์เข้าแทนพิมพ์

ภาพ 6 Dum หมายเลข3
136x146 cm. ปี2542

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนุรักษ์ ตั้งชนะวงศ์ เชี่ยวชาญด้านภาพศิลปะภาพพิมพ์
ผลการสัมภาษณ์ : อาจารย์ อนุรักษ์ มีความถนัดการแกะไม้ โดย (Woodcut) สีน้ำ และสีน้ำมันมีแนวความคิดในการสร้างสรรค์ของสภาพสิ่งแวดล้อม เรื่องขยะในเมือง โดยผลงานบรรยากาศและเศษซากขยะ กับสถานที่โดยส่วนตัว อาจารย์อนุรักษ์ใช้เพลทในการพิมพ์ เป็นวัสดุที่มาจากไม้อัด MDF ไม่นำเข้าจากต่างประเทศ ใช้เครื่องมือในการแกะไม้เป็นเส้น ที่มีขนาดเล็กทับซ้อนกันในเรื่องของบรรยากาศ

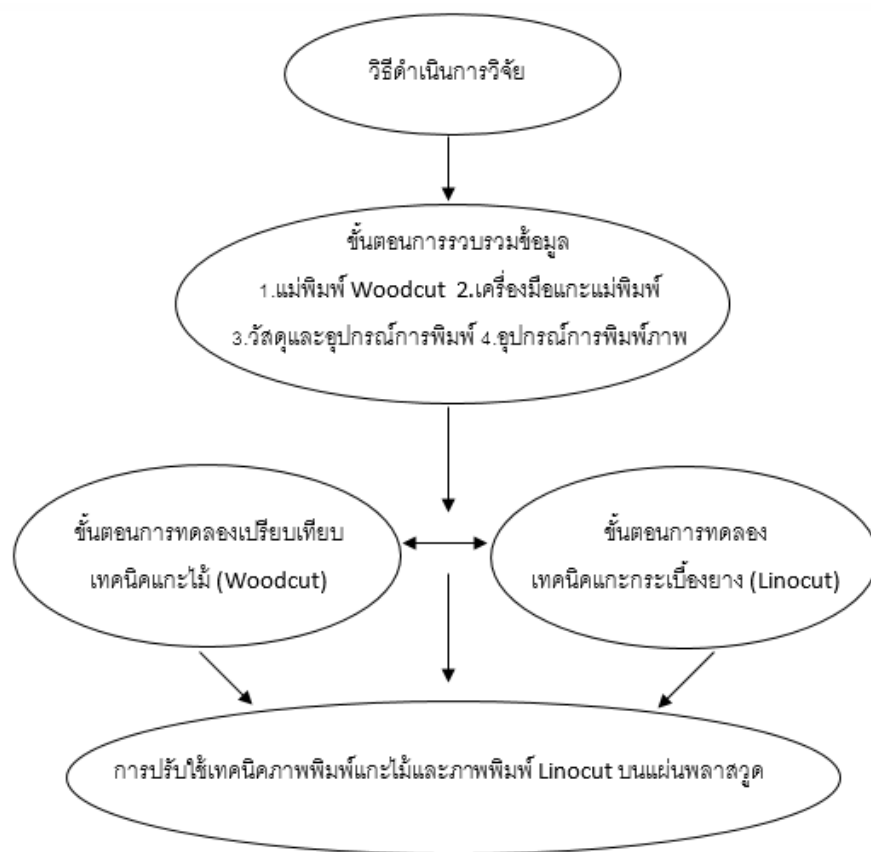
ภาพ 7 New GMO
Linocut, 2019

ชัยพล ทองอยู่ มีความชำนาญการทำภาพพิมพ์ Linocut

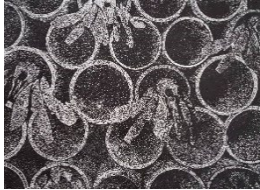
ชัยพล มีความชำนาญการทำภาพพิมพ์ Linocut สร้างสรรค์ผลงานจากแนวความคิดปัญหาของเล่นจากพลาสติกเน้นการสร้างเทคนิคโดยใช้ เครื่องมือหัวเจียร์จุดเป็น น้ำหนักที่ชัดเจนบ่งบอกถึงความเหมือนจริงของวัตถุมีความน่าสนใจของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานควรใช้หลักการแกะลายไม้ (Wood Engraving) มาใช้บนแผ่นพลาสติกโดยใช้เครื่องมือเจียร์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

3.วิธีการดำเนินการวิจัย

- 3.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลด้านคุณสมบัติของเครื่องมือต่างๆ
- 3.2 ขั้นตอนการทดลองเปรียบเทียบวัสดุแม่พิมพ์
- 3.3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัสดุแผ่นพลาสติกซึ่งนำมาใช้ทดแทนในการพิมพ์

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแม่พิมพ์ ในการคัด เส้น (Line) และ จุด (Dot)

การสร้างรายละเอียด ในงานภาพพิมพ์	ภาพพิมพ์แกะไม้	ภาพพิมพ์ Linocut	ภาพพิมพ์ พลาสติก
เส้น (Line) จุด (Dot) 	- ไม้ : สามารถคัดลายเส้นได้ทั้งเล็กและใหญ่ขึ้นอยู่กับเครื่องมือเพราะแผ่นไม้มีลักษณะของพื้นผิวที่มีลายของเนื้อไม้ที่สวยงามแต่จะเกิดลายไม้ในงานมีความแข็งแรงของเนื้อไม้	- กระเบื้องยาง : สามารถทำง่ายเนื้อนิ่มแผ่นกระเบื้องมีขนาดเล็กไม่ใหญ่เกินไปแผ่นไม้มีความหนาแน่นมาก สามารถแตกหักได้ง่าย	- แผ่นพลาสติก : สามารถสร้างลายเส้นได้ทั้งเล็ก และใหญ่ขึ้นอยู่กับเครื่องมือและการคัด
	- กระดาษอัด : สามารถคัดลายเส้นได้ทั้งเล็กและใหญ่ขึ้นอยู่กับเครื่องมือมีความเรียบของแม่พิมพ์มีความทนเวลาคัดแม่พิมพ์ไม่ทน สามารถหักได้เวลาคัด สามารถเข้าแทนพิมพ์พิมพ์ซ้ำได้ตามต้องการ	- เสื้อผ้าใบ : สามารถคัดได้ทั้งเล็กและใหญ่ ความบางของแผ่นพลาสติกเพียงบางๆก็อาจขาดได้ไม่มีความทนทานขาดง่าย	- แผ่นพลาสติก : สามารถเลือกขนาด และความหนาให้เหมาะสมกับผลงานได้
		-ยางลบ : ตัดได้ทั้งเส้นเล็ก ข้อจำกัดคือยางลบมีขนาดที่เล็กสำหรับแกะงานที่มีพื้นที่เล็กสำหรับทำตราประทับจึงเหมาะสม	-ทนทานในการคัดแต่ไม่ทนทานในการเข้าแทนพิมพ์ในการพิมพ์

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแม่พิมพ์ ในการสร้างพื้นผิว (Texture)

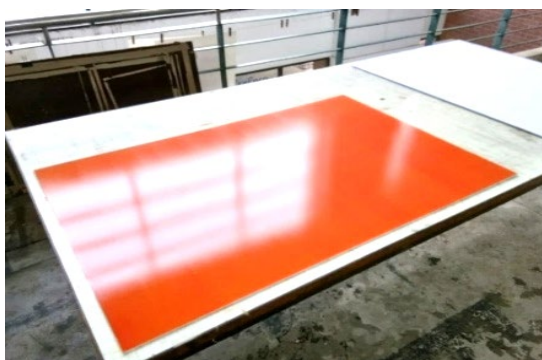
การสร้างรายละเอียดในงาน ภาพพิมพ์	ภาพพิมพ์แกะไม้	ภาพพิมพ์ Linocut	ภาพพิมพ์ พลาสวูด
พื้นผิว (Texture) 	- ไม้อัด : สามารถสร้างพื้นผิวได้ตามตัวแบบแต่จะเกิดเป็นลายไม้ในงานคัดลอก ไม้อัดฉีดได้ถ้าผิวมีความลึก และมีลักษณะเป็นลายไม้ธรรมชาติ	- กระเบื้องยาง : สามารถพื้นผิวได้แต่ไม่เหมาะกับพื้นผิวที่มีความรุนแรงจากเครื่องมือเพราะอาจทำให้เปราะฉีกขาดได้ง่าย	- แผ่นพลาสติก : สามารถสร้างพื้นผิวได้หลากหลายรูปแบบตั้งแต่อุปกรณ์ในการสร้างพื้นผิว
	- กระดาษอัด : สามารถสร้างพื้นผิวได้ตามต้องการ และเครื่องมือกระดาษอัด อาจขาดฉีกได้ถ้าพื้นผิวลึก และกว้างไม่เหมาะกับความเปียกชื้น	- เสื้อผ้าใบ : สามารถพื้นผิวได้แต่ไม่เหมาะกับพื้นผิวที่มีความรุนแรงจากเครื่องมือ เพราะอาจทำให้เปราะฉีกขาดได้ง่าย	- สามารถทนไฟและน้ำ สามารถใช้เครื่องมือที่มีแรงกดแรงกระแทกได้ดี
		- ยางลบ : สามารถพื้นผิวได้ แต่ไม่เหมาะกับพื้นผิวที่มีความรุนแรงจากเครื่องมือ เพราะอาจทำให้เปราะฉีกขาดได้ง่าย	

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแม่พิมพ์ ในการสร้างน้ำหนัก

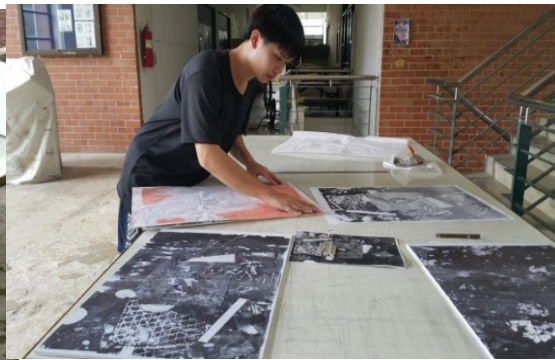
การสร้างรายละเอียดในงาน ภาพพิมพ์	ภาพพิมพ์แกะไม้	ภาพพิมพ์ Linocut	ภาพพิมพ์ พลาสวูด
น้ำหนัก (Value) 	- ไม้อัด : ขึ้นอยู่กับการพิมพ์ ของสี การสร้างรูปทรงที่มีพื้นที่ มี พื้นที่กว้างจะเกิดลายไม้ ขึ้นอยู่กับการต้องการ	- กระเบื้องยาง : ขึ้นอยู่กับการ การทับซ้อนของสีและ รูปทรงมีความเรียบของ แม่พิมพ์	- แผ่นพลาสวูด : สามารถสร้างการทับซ้อน ของสีและรูปทรงมีความ เรียบของแม่พิมพ์
		- เสื่อผ้าใบ : ขึ้นอยู่กับการ ทับซ้อนของสีและรูปทรงมี ความเรียบของแม่พิมพ์	
		- ยางลบ : ขึ้นอยู่กับการทับ ซ้อนของสีและรูปทรงมี ความเรียบของแม่พิมพ์	

กระบวนการสร้างสรรค์เทคนิคภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสวูด

1. ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์
2. พ่นสเปรย์สีสับบนแผ่นพลาสวูด
3. ร่างภาพที่ต้องการลงบนแผ่นแม่พิมพ์โดยการใช้สาลี่ชุบทินเนอร์ลอกลายจากกระดาษ ซีร็อกซ์เพื่อให้ภาพร่างติดบนแม่พิมพ์

ภาพ 8 พ่นสเปรย์สีสับบน แผ่นพลาสวูด

ภาพ 9 การกราฟเฟลท

ขั้นตอนการพิมพ์

1. ขั้นตอนการพิมพ์ในขั้นแรก จะเตรียมพิมพ์ตามความต้องการ
2. นำแม่พิมพ์มากลึงสีบาง ๆ ให้ทั่วแม่พิมพ์ 8 ทิศทางและกลึงหลาย ๆ ครั้งหากกลึงทีเดียว สีจะลงไปอุดตันส่วนของร่องพิมพ์ได้
3. นำกระดาษที่จะพิมพ์วางบนแม่พิมพ์ และใช้กระดาษกาวยึดหรือน้ำของที่มีน้ำหนักวากทับ เพื่อไม่ให้กระดาษเคลื่อน
4. เมื่อปิดกระดาษลงบนแม่พิมพ์ ใช้มือถูเบาๆ ให้กระดาษติดกับแม่พิมพ์ จากนั้นใช้บาเร้งหรือทัพพีถูไปมาในทิศทางกรอให้ถูไปในทิศทางเดียวกันกับตอนกลึงสีจนกระทั่งสีติดกระดาษทั่วถึง โรยแป้งลงไปด้วยเพื่อลดแรงเสียดทานและป้องกันกระดาษขาด การโรยแป้งจะช่วยให้การถูทำได้ง่ายขึ้นระหว่างถูอาจเปิดกระดาษดูว่ามีส่วนใดที่สียังไม่ติด แล้วถูตามบริเวณนั้นให้สีติดอย่างสม่ำเสมอ
5. เสร็จแล้วค่อยแกะกระดาษกาวออกนำผลงานที่ได้จากการพิมพ์ไปวางบนตะแกรง ตากงานหรือแขวนงานเพื่อให้หมึกแห้งและเตรียมพิมพ์สีต่อไปการพิมพ์สีที่ 2 ให้รอประมาณ 2 วันเพื่อให้กระดาษแห้งสนิท

ภาพ 10 การวางกระดาษพิมพ์

ภาพ 11 การพิมพ์ผลงาน

ขั้นตอนการแกะแม่พิมพ์

ผลงานของการวิจัยสามารถแยกเทคนิคการแกะลวดลาย การสร้างพื้นผิว โดยใช้เครื่องมือแกะไม้ (Woodcut) รูปแบบของลักษณะผลงานมีดังนี้

ภาพ 12 เครื่องมือแกะไม้ (Woodcut)

ภาพ 13 การคัดเพลต ด้วยเครื่องมือ (Woodcut)

ภาพ 14 การคัดเพลทด้วยเครื่องมือ (Woodcut)

ภาพ 15 ผลงานพิมพ์ลงกระดาษ

ภาพ 16 การคัดเพลทด้วยเครื่องมือ
(Woodcut)

ภาพ 17 ผลงานพิมพ์ลงกระดาษ

การจูดลวดลายและการสร้างพื้นผิวโดยใช้เครื่องมือเจียร์และวัสดุที่ไม่ใช่เครื่องมือแกะไม้ (Woodcut) มีดังนี้

ภาพ 18 เครื่องมือเจียร์

ภาพ 19 เครื่องมือเจียร์

ภาพ 20 การแกะเพลทด้วยเครื่องมือเจียร์

ภาพ 21 ผลงานพิมพ์ลงกระดาษ

ผลงานของผู้วิจัยการศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์จากแผ่นพลาสติกผสมผสานกับเทคนิคภาพพิมพ์ในชนิดอื่นๆ

ภาพ 22 เทคนิค Plaswood และ Lithograph ขนาด 53 x77 cm.ปี 2561

ภาพ 23 เทคนิค Plaswood และ Silkscreen ขนาด 30 x 30 cm.ปี 2561

สรุปผล

ผลของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อเปรียบเทียบระหว่างภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) และภาพพิมพ์ (Linocut) มาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึงผลที่ได้ของเทคนิคภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะภาพพิมพ์ ซึ่งผลที่ได้นั้นในการใช้แผ่นพลาสติก (Plastwood) ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคแบบ แกะไม้ หรือ ไม้อัดแผ่น กระเบื้องยาง สามารถใช้งานได้ดี เช่นเดียวกัน แต่ละเทคนิคมีการใช้เครื่องมือเหมือนกัน รูปแบบกระบวนการพิมพ์ภาพผลงานเหมือนกัน แต่ต่างกันที่แผ่นแม่พิมพ์ จากธรรมชาติ และวัสดุสังเคราะห์ นั้นก็ขึ้นอยู่กับตัวศิลปินเลือกใช้วัสดุ ชนิดที่ตรงตามความต้องการ

แผ่นพลาสติก (Plastwood) สามารถพัฒนาต่อยอดในความคิดสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ให้ผู้ทำคิดค้น ลวดลาย โดยการแกะและการพิมพ์ สร้างลายเส้นและพื้นผิวที่เป็นจริงกับธรรมชาติมากที่สุด ส่งเสริมทักษะในการทำเพราะมีความทนทานต่อการใช้งาน สามารถพิมพ์ซ้ำได้ และเข้าแทนพิมพ์ได้ดีสามารถพิมพ์ด้วยมือได้ดี ให้ผู้ทำพัฒนาตนเอง ทางด้านฝีมือความคิด สามารถปรับปรุงแก้ไขนำมาซึ่งความคิดที่แปลกใหม่ สะท้อนความเป็นตัวตนอย่างมีอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลได้ดี โดยผ่านชิ้นงานเหล่านี้

แผ่นพลาสติก (Plastwood) ยังสามารถทำสื่อในการสอน รายวิชาภาพพิมพ์ ให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติในการทำชิ้นงาน ออกแบบภาพพิมพ์ ของตนเอง และ ทดลองใช้เทคนิค อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ลายเส้นและพื้นผิว สามารถเลือกใช้ได้ทั้ง เครื่องมือแกะไม้ (Woodcut) มีความหลากหลายของตัว หัวแกะ แต่ละแบบ ขึ้นอยู่กับความถนัดในการสร้างสรรค์ รวมทั้ง ใช้กับเครื่องมือเจียร์ สามารถสร้างรายละเอียดให้เกิดค่าน้ำหนักที่เกิดขึ้น ในผลงานได้จากการเจียร์จุดเล็ก ๆ ถึงจุดขนาดใหญ่ ในพื้นที่เล็ก ๆ สามารถเครื่องมือทั้ง 2 ชนิดผสมผสานกันได้ ทำให้ผู้เรียน เข้าใจในทุกกระบวนการ และเทคนิคต่าง ๆ อย่างรวดเร็วผลของการวิจัยนี้สามารถนำเอารูปแบบของเทคนิคต่าง ๆ นำไปปรับใช้กับภาพพิมพ์บนแผ่นพลาสติก (Plastwood) ได้จริงและสามารถนำเอาเทคนิคนี้ปรับใช้กับภาพพิมพ์ในเทคนิคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ขึ้นอยู่กับรูปแบบและความเหมาะสมของผู้สร้างสรรค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ประหยัด พงษ์ดำ. (2530). **ศิลปะภาพพิมพ์กรรมวิธีแกะไม้พิมพ์ไม้**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

พิเชษฐ สุทรโชติ. (2549). **การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสร้างผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ของประหยัด พงษ์ดำและ ประพันธ์ ศรีสุตา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2533). **ศิลปะภาพพิมพ์**. กรุงเทพฯ: ประจักษ์การพิมพ์. สืบค้น 20 มิถุนายน 2562, จาก www.cycleblack.com/printtexamination/nine.html

อัศนีย์ ชูอรุณ. (2533). **ความรู้เกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Cavalieri, A. (2005). **Large Scale Linocut Printmaking Process**. China: WKT Company.

Barker, D. (2005). **Traditional techniques in contemporary Chinese printmaking**. China: WKT Company Limited.

Rothensteing, M. (1962). **Linocut & Woodcut**. Paris: Staples Printers.